

La Fira d'Aeronàutica Airex 92 de Reus ha entonat les absoltes

Les armes no volen soroll

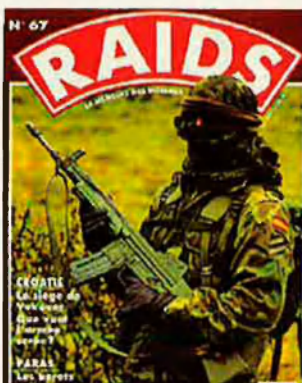
La pressió de diversos grups pacifistes i el seguiment dels mitjans de comunicació han fet avortar la possibilitat de convertir la Fira d'Aeronàutica Airex 92 en un veritable saló d'exposició, compra i venda de material militar. Ni empreses ni traficants no volen sortir a la foto.

No entenia res, es mirava les mans tacades de sang i es demanava com podia actuar amb tanta impunitat la Policia. Ernest Benach, regidor d'ERC a l'ajuntament de Reus i diputat al Parlament de Catalunya, tastava diumenge 17 de març el gust amargant de la porra d'un assalariat de l'ordre públic. L'havien percutit a ple crani i, com nou persones més, Benach va haver de ser atès aquell migdia a l'Hospital de Sant Joan de Reus. Dos dies després els agredits presentaven una denúncia al jutjat de guàrdia de Barcelona contra aquell escamot de policia, els seus superiors i el governador civil de Tarragona.

Algú havia donat l'ordre de dispersar dos-cents manifestants, asseguts a terra davant la porta d'accés a l'aeròdrom de Reus. La policia els havia blocat el pas a l'aeròdrom. Expressaven, pacíficament, l'oposició a la Fira d'Aeronàutica Airex 92. Durant setmanes, els organitzadors de la manifestació havien criticat les exhibicions d'avions militars i la possibilitat que la mostra servís d'escenari per a la compra-venda de material bèl·lic. La manifestació tancava una campanya d'oposició activa contra la celebració d'aquesta fira, oberta per diverses instàncies cíviques i populars. Havien generat una expectació generalitzada entorn dels preparatius i el desenvolupament, d'aquesta curiosa fira quasi-armamentística promoguda pel no menys curiós Wilfredo Picó, director general d'Airex 92 i inquiet venedor d'il·lusions armades.

VISIONS DE GRANDESA

La seva pitjor relliscada podia haver estat de presentar-se a unes eleccions recents com a candidat per Fuerza Nueva a la circumscripció de Tarragona. Però, minúcies a banda, Wilfredo Picó creia que havia teixit prou bé tots els fils per a

Wilfredo Picó volia refer la tradició estroncada de les fires catalanes d'armament.

ARXIU

crear una Fira d'Aeronàutica que realcés la capitalitat de Reus i ajudés *Promociones Biplano Soviéticas SL* en les seves transaccions armamentístiques, ja que Probiso —empresa mixta hispano-soviètica— per a la importació de qualsevol tipus de producte, de la qual Picó és alhora administrador i gerent— té l'exclusiva de les comissions per la venda d'arsenal rus a l'estat espanyol.

Picó, d'altra banda, volia refer la tradició estroncada de les fires catalanes d'armament —el COSMO, que organitzava bianualment la Fira de Barcelona i que havia deixat d'existir des del 1986— i com que el ciutadà Picó es delia per uns salons aeronàutics plens de concitadans encuriós i negociants atrevits deixava

entenen que "l'organització no es pot fer responsable de les transaccions que es puguin efectuar al marge del certamen". És a dir, que a Reus se signarien contractes com fos, amb qui fos i del que fos.

La fira d'aeronàutica Airex 92 semblava comptar amb tots els suports necessaris. Estava literalment coberta per totes bandes. La base militar de l'Aeròdrom de Reus era cedida per l'exèrcit de l'aire que hi posava, també, diversos avions. Es preveia la celebració d'unes Jornades Tècniques Aeronàutiques amb la presència d'algun ministre del govern espanyol. Calia afegir-hi la presència rellevant del sector militar espanyol i, en especial, de l'empresa ITP, que ha participat en el projecte de caça europeu. O la destacada

presència del gegant aeronàutic rus Aviaexport. Ho finançaven el Patronat de Turisme de Salou, la Diputació de Tarragona, els consells comarcals del Tarragonès i el Baix Camp i s'havien emparaulat subvencions de la Generalitat per a garantir el suport públic a la iniciativa. La inauguració, doncs, mereixia de ser sonada, plena de patums i somriures. Les coses canvien tan ràpid, però...

VISIONS DE MISÈRIA

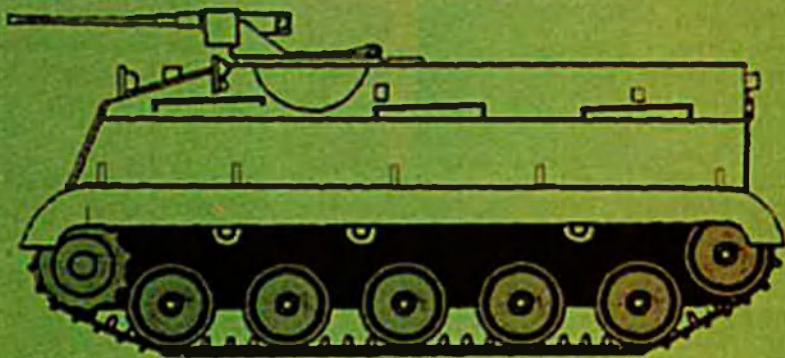
Josep Maldonado, delegat de la

Generalitat de Catalunya a Tarragona, va experimentar una considerable soledat institucional el dia 14 de maig durant la inauguració de la fira aeronàutica Airex 92. Tothom va fallar; els ministres anunciats i mai confirmats, l'alcalde de Reus, Josep Abelló, que tenia compromisos irrenunciables, els representants del govern central. Tota una mostra d'ambicions il·limitades havia quedat reduïda a una única delegació de pes internacional: els amics russos de Wifredo Picó, que li salvaven la cara amb la tramesa de dos Mig-29 per a les acrobàcies i 34 perso-

nes —tècnics en explosius, consellers del govern rus i intermediaris— per al negoci. Enmig d'una quarantena d'estands d'empreses secundàries, de premsa especialitzada i d'aeroclubs es venien (a l'estand d'en Picó) vídeos semiclandestins explicatius de les meravelles dels Mig-29 i Mig-31. Els saldos de l'exèrcit roig mantenien l'interès de públic i comerciants, però, entre els experts en armes consultats per EL TEMPS, la impressió és eloqüent: Airex 92 no tenia cap futur perquè pretenia fer la competència a la Fira de L'Bourget, coneguda per la fira de París, que és el principal mercat d'exhibició i compra de material militar de tota l'àrea sud-europea. La política de compensacions hispano-francesa —dependències comercials a canvi d'operacions antiterroristes— i una sòlida estratègia de relacions amb les grans empreses de l'estat espanyol han aconseguit, en pocs anys, d'arruïnar les possibilitats de qualsevol certamen d'aquest tipus a la península.

L'Associació de Fabricants de Material de Defensa (Afarmade), o el 85% dels patrons del sector, va sentenciar a mort la fira paragovernamental COSMO i han deixat Airex en l'agonia recomanant als seus socis que s'abstinguessin de participar-hi. Els canals de l'armament ja estan prou estructurats. Si algú com Picó vol un tall substancial del negoci, l'obliguen a exposar-se a la llum pública. Allà on esperen, impacients, els pacifistes.

Oriol Malló

De Granada a Belfast, via Trípoli

Quan la policia francesa va interceptar, el 30 d'octubre de 1987 a l'Atlàntic, de ruta entre Líbia i Irlanda, el vaixell *Eksund* de bandera panamenya no solament va interceptar-hi cinc presumptes militants de l'IRA, també van trobar a les bodegues un considerable arsenal bèl·lic. Entre el material bèl·lic, hi havia uns 300 projectils de 106 mil·límetres de calibre per a canó sense retrocés. Cada projectil pesa poc més de 16 kilos i porta unes 1.000 boles d'acer. Suficient

per enviar al cel uns quants batallons de l'exèrcit britànic. I era d'una fàbrica de solvència garantida: l'Empresa Nacional Santa Bárbara, de Granada, de titularitat pública i estricte control governamental. El cas del vaixell interceptat explica algunes de les contradiccions d'aquest negoci que afecta molt sovint les zones sensibles de qualsevol estat: Espanya va prohibir l'exportació de material bèl·lic a Líbia el maig de 1986. La partida localitzada a l'*Eksund*, però, podia haver

estat desviada pel govern llibi de compres anteriors a 1986. Però les autoritats judicials franceses no van tenir ocasió de contrarestar els seus dubtes amb el govern espanyol perquè el consell de ministres, en la seva reunió del 16 de desembre de 1988, va considerar que la matèria afectava directament la seguretat exterior de l'estat. El govern ratificava la línia que la junta interministerial reguladora del comerç exterior d'armes i explosius ha mantingut sempre en les seves decisions: el

secret és la garantia d'un comerç solvent. Per això, es pot autoritzar tant la venda de llançacoets Teruel a l'exèrcit iugoslau com afavorir l'arribada d'armes curtes —les pistoles Astra i Star— a la república d'Àustria perquè acabin, gràcies a molts duaners comprensius, en mans dels pàgesos de l'Eslavònia croata. Airex 92 representa, per aquest sector d'amics i confidents, una intromissió molesta. Els negocis, com tot, han d'estar al seu lloc.

O. M.